

Zasady udzielania pierwszej pomocy

PODSTAWA PRAWNA:

Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (tj. Dz.U. z 2016 r. poz. 1868 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (tj. Dz.U. z 2017 r. poz. 978 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (tj. Dz.U. z 2016 r. poz. 1137 z późn. zm.)

Art. 4. Ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym:

„*Kto zauważa osobę lub osoby znajdujące się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego lub jest świadkiem zdarzenia powodującego taką stan, w miarę posiadanych możliwości i umiejętności ma obowiązek niezwłocznego podjęcia działań zmierzających do skutecznego powiadomienia o tym zdarzeniu podmiotów ustawowo powołanych do niesienia pomocy osobom w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego.*”

Art. 162 § 1 Kodeksu Karnego

„*Kto człowiekowi znajdującemu się w położeniu grożącym bezpośrednim niebezpieczeństwem utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu nie udziela pomocy, mogąc jej udzielić bez narażenia siebie lub innej osoby na bezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.*”

Art. 44. 2. Ustawy Prawo o ruchu drogowym

„*Jeżeli w wypadku jest zabity lub ranny, kierujący pojazdem jest obowiązany ponadto:*
1) *udzielić niezbędnej pomocy ofiarom wypadku oraz wezwać pogotowie ratunkowe i Policję;*”

Każdy z nas ma obowiązek udzielania pomocy. Zapisane jest to w przytoczonych powyżej aktach prawnych. W myśl Ustawy o PRM obowiązek ten polega na skutecznym wezwaniu służb ratunkowych do osoby znajdującej się w stanie zagrożenia życia. Oznacza to, że dyspozytor medyczny po uzyskaniu wszystkich informacji dotyczących zdarzenia/zachorowania potwierdzi przyjęcie wezwania. W zależności od stanu poszkodowanego, na podstawie zebranego wywiadu, dyspozytor medyczny udzieli wskazówek i instrukcji udzielania pierwszej pomocy.

NUMERY ALARMOWE

Pogotowie Ratunkowe	999
Straż Pożarna	998
Policja	997
Europejski numer alarmowy	112

Zasady zachowania na miejscu wypadku drogowego

Chociaż Prawo o ruchu drogowym wszystkie incydenty drogowe określa mianem „wypadków”, to jednak da się wśród nich rozróżnić wypadki z osobami rannymi lub ofiarami śmiertelnymi oraz te mniej groźne, nazywane najczęściej kolizjami, w których nikt nie doznaje poważniejszych obrażeń, a skutki mają wymiar głównie materialny. Rozróżnienie tych zdarzeń jest istotne, ponieważ na miejscu tak rozumianej kolizji obowiązują inne zasady postępowania niż na miejscu wypadku, w którym są ranni lub ofiary śmiertelne.

Zasady zachowania na miejscu kolizji

- 1) Zatrzymaj pojazd, nie powodując przy tym zagrożenia bezpieczeństwa ruchu drogowego.
- 2) Zastosuj odpowiednie środki w celu zapewnienia bezpieczeństwa ruchu w miejscu kolizji.
- 3) Niezwłocznie usuń pojazd z miejsca kolizji, aby nie powodował zagrożenia lub tamowania ruchu.
- 4) Podaj dane personalne swoje oraz właściciela pojazdu oraz dane dotyczące zakładu ubezpieczeń, z którym zawarta jest umowa obowiązkowego ubezpieczenia OC – na żądanie innych uczestników kolizji.

Nie ma obowiązku powiadamiania policji o kolizji. W przypadku zaistnienia problemów ze wskazaniem sprawcy kolizji, wezwanie policji w celu ustalenia go jest zalecane. Policję należy wezwać w sytuacji, gdy istnieje podejrzenie, że jeden z uczestników kolizji jest pod wpływem alkoholu lub podobnie działającego środka.

Zasady zachowania na miejscu wypadku

Jeżeli jesteś świadkiem wypadku drogowego, postępuj zgodnie z poniższym schematem.

- 1) Zatrzymaj się w bezpiecznej odległości (minimum 10 metrów od miejsca wypadku).
- 2) Oceń sytuację – co się stało, jakiego rodzaju wypadek się zdarzył (zderzenie czarne, uderzenie w drzewo itp.), ile samochodów i jakich brało udział w wypadku (osobowe, ciężarowe, autobusy).
- 3) Oceń bezpieczeństwo – sprawdź, czy w wypadku nie uczestniczyły pojazdy przewożące materiały niebezpieczne, czy nie doszło do rozlania paliwa, czy nie zostały zerwane linie energetyczne itp.
- 4) Ustaw swój samochód w taki sposób, by nieagrażało bezpieczeństwu innych kierowców. Zatrzymaj się na poboczu bądź tuż przy krawędzi jezdni – skręć koła swojego pojazdu w kierunku pobocza. Włącz światła awaryjne.
- 5) Pamiętaj o bezpieczeństwie własnym!
- 6) Wyjmij z auta trójkąt ostrzegawczy, gaśnicę. Jeśli posiadasz apteczkę – wyjmij ją, z apteczki wyjmij rękawiczki i założyć na ręce. Jeśli posiadasz kamizelkę odblaskową – założyć ją.
- 7) Zamknij okna w swoim aucie, zaciągnij hamulec ręczny, wyciągnij kluczyki z własnego samochodu i zabierz ze sobą.

8) Ustaw trójkąt ostrzegawczy:

- w obszarze zabudowanym – nie dalej niż 1 m za pojazdem;
- w obszarze niezabudowanym – 30-50 m za pojazdem;
- na autostradzie i drogach ekspresowych – 100 m za pojazdem.

- jeśli auta posiadają instalację gazową – zakręć zawór butli gazu;
- jeżeli zauważysz dym wydobywający się spod maski pojazdu, nie podnoś jej – lekko ją uchyl i w powstałej przestrzeni skieruj zawartość gaśniczy.

W miarę możliwości nie powinieneś podejmować czynności, które mogłyby utrudnić ustalenie przebiegu wypadku, np. zacieranie śladów hamowania, przestawianie aut uczestniczących w wypadku, itp.

- 10) Sprawdź ilość i stan rannych. Pod kątem obecności ofiar sprawdź wszystkie przestrzenie rozbitego pojazdu, łącznie z bagażnikiem. W miarę możliwości przeszukaj teren, aby upewnić się, że w dalszej odległości od miejsca wypadku nie znajdują się inne ofiary lub osoby, które same oddaliły się w wyniku szoku powypadkowego.

- 11) Wezwij służby ratunkowe, wybierając jeden z numerów alarmowych (999, 998, 997 lub 112). Innym służbom informacja o wypadku zostanie przekazana automatycznie.

12) Udziel pomocy poszkodowanym.

Pamiętaj! Kierujący uczestniczący w wypadku, w którym jest zabity lub ranny, ma obowiązek pozostać na miejscu wypadku, a jeżeli wezwanie zespołu ratownictwa medycznego lub Policji wymaga oddalenia się – niezwłocznie powrócić na to miejsce.

Pamiętaj! U każdego poszkodowanego w wypadku drogowym podejrzewamy złamie kręgosłupa.

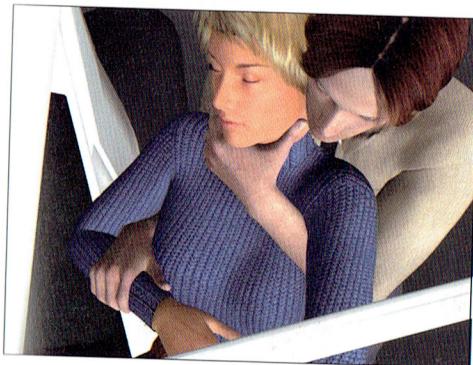
Ewakuację z samochodu należy przeprowadzić w poniższych sytuacjach :

- zatrzymanie krążenia – konieczność przeprowadzenia RKO;
- pojawienie się naglego zagrożenia (wybuch, pożar, zsunięcie się pojazdu ze skarpy itp.)

W celu ewakuacji z pojazdu wykonaj chwyt Rauteka:

- odepnij pasy osoby poszkodowanej;
- obejmij od tyłu poszkodowanego;
- wsuń obie ręce pod pachy poszkodowanego;
- jedną ręką złap nachylem poszkodowanego za przedramię znajdujące się bliżej ciebie.

- drugą ręką chwyć go z dołu za żuchwę – udrażniając tym samym jego drogi oddechowe;

W pierwszej kolejności udziel pomocy poszkodowanym w stanie zagrożenia życia. Wykonaj czynności ratujące życie – zatamuj krvotok, udrożnij drogi oddechowe.

Zasady postępowania z rannymi pasażerami autobusu

- 1) Zabezpiecz miejsce wypadku.
- 2) Przystępując do udzielania pierwszej pomocy oceń stan wszystkich poszkodowanych, zaś udzielanie pierwszej pomocy rozpocznij od osoby, której grozi utrata życia.
- 3) Nie przenosź poszkodowanych, gdy nie ma takiej potrzeby.
- 4) Podczas ewakuacji staraj się nie spowodować dodatkowych obrażeń i jak najmniej poruszać poszkodowanych.

Podstawowe skróty i pojęcia w ratownictwie

BLS (Basic Life Support) – podstawowe czynności resuscytacyjne – resuscytacja wykonywana przez ratowników, laików, bez specjalistycznego sprzętu.

RKO (Resuscytacja Krążeniowo-Oddechowa) – działania ratownicze w NZK, mające na celu przywrócenie krążenia i oddechu.

AED (Automated External Defibrillator) – automatyczny defibrylator zewnętrzny.

NZK (Nagłe zatrzymanie krążenia).

ZRM (Zespół Ratownictwa Medycznego).

Podstawowe czynności resuscytacyjne

Zatrzymanie krążenia jest nagłym, nieoczekiwany zatrzymaniem czynności mechanicznej serca, na skutek czego dochodzi do ustania krążenia krwi i oddechu. W konsekwencji dochodzi do nieodwracalnego uszkodzenia mózgu. Niedbólne w takim wypadku jest jak najszybsze podjęcie resuscytacji krążeniowo-oddechowej oraz defibrylacja, w celu

przywrócenia prawidłowej czynności serca. RKO powinna być rozpoczęta przed upływem 4 minut od czasu zatrzymania krążenia i oddechu. Po tym czasie w większości przypadków dochodzi do powstania nieodwracalnych zmian w centralnym układzie nerwowym. Im szybciej zostanie rozpoczęta RKO, tym większą szansę na przeżycie ma osoba w NZK. Nagle Zatrzymanie Krążenia (NZK) jest główną przyczyną zgonów w Europie. Dotyczy około 700 000 osób rocznie.

Łańcuch przeżycia

Czynności ratunkowe, wykonywane u osoby z NZK, prowadzące do uratowania jej życia nazwano „łańcuchem przeżycia”. Tworzą go 4 ogniska:

- 1) Wczesne rozpoznanie stanu zagrożenia życia oraz wezwanie pomocy specjalistycznej.
- 2) Wczesna resuscytacja krążeniowo-oddechowa (RKO) podejmowana przez świadków lub uczestników zdarzenia.
- 3) Wczesna defibrylacja.
- 4) Wczesne wdrożenie zaawansowanych zabiegów resuscytacyjnych.

Skuteczność tych interwencji zależy od wytrzymałości najsłabszego ogniska łańcucha.

RKO

Resuscytacja krążeniowo-oddechowa (RKO) to postępowanie ratunkowe, mające na celu przywrócenie krążenia i oddechu. Obejmuje:

- 1) Zabezpieczenie drożności dróg oddechowych.
- 2) Uciskanie klatki piersiowej.
- 3) Sztuczną wentylację płuc.

Podstawowe zabiegi resuscytacyjne u osób dorosłych według Wytycznych ERC 2015

Oceń sytuację i bezpieczeństwo

↓
Sprawdź przytomność osoby poszkodowanej

↓
Jeśli nie reaguje na bodźce – niezwłocznie wołaj o pomoc

↓
Udrożnij drogi oddechowe

↓
Sprawdź oddech

Przy braku prawidłowego oddechu – wezwij pomoc – Tel.: 999 lub 112

↓
30 ucisków klatki piersiowej

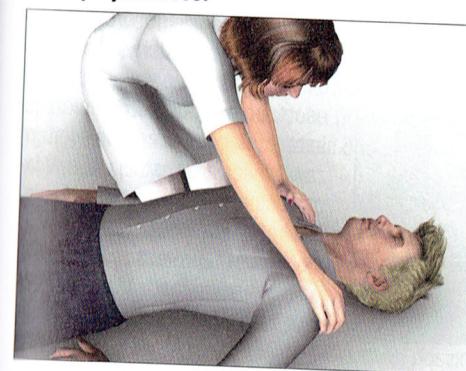
↓
2 wdechy ratunkowe

↓
Kontynuuj RKO 30:2

Oceń bezpieczeństwo!

Pierwszym krokiem jest ocena sytuacji i bezpieczeństwa. Postępując zgodnie z zasadą „dobry ratownik to żywy ratownik”, oceniamy miejsce zdarzenia. Zapewniamy przede wszystkim bezpieczeństwo sobie, następnie osobie poszkodowanej oraz świadkom zdarzenia. Należy pamiętać o środkach ochrony osobistej (rękawiczki, okulary ochronne, maski do sztucznej wentylacji płuc). W przypadku braku rękawiczek zalecane jest używanie zwykłych worków foliowych (np. woreczki śniadaniowe, reklamówka, itp.).

Oceń przytomność!

Sprawdź reakcję poszkodowanego. Podejdź do niego od strony nóg, pochyl się nad nim, złap za ramiona, potrząsnij nimi delikatnie i głośno zapytaj, np.: Co się stało? Czy mnie słyszysz?

Jeśli poszkodowany reaguje:

- pozostaw go w pozycji i w miejscu, w jakim go zastałeś (pamiętać należy o tym, aby nie zagrażało mu żadne niebezpieczeństwo);
- wykonaj wstępne badanie urazowe i/lub szczegółowe badanie poszkodowanego;
- jeśli sytuacja tego wymaga – wezwij ZRM;
- regularnie ocenaj podstawowe funkcje życiowe osoby poszkodowanej;
- nie pozostawiaj poszkodowanego bez opieki!

Jeśli poszkodowany nie reaguje, zapewnij sobie pomoc innych osób. Głośno wołaj o pomoc (używając słów – **pożar, pali się**).

Jeśli będą w pobliżu inni ludzie – wskaz konkretne jedną osobę, która z Tobą zostanie i pomoże. Zwracaj się do niej w następujący sposób – np. „Pani w białym swetrze! Będę

PODSUMOWANIE

- Ćwicz rzetelnie udzielanie pomocy. Być może uratujesz komuś życie.
- W razie wypadku staraj się zachować zimną krew – wtedy łatwiej ocenisz sytuację i będziesz działać skuteczniej.

ZADANIE DOMOWE

Wejdź na www.prawojazdy.com.pl i ćwicz rozwiązywanie Państwowych Testów Egzaminacyjnych online lub skorzystaj z Państwowych Testów Egzaminacyjnych na płycie DVD.

E-kurs – wejdź na stronę www.prawojazdy.com.pl i powtórz wiadomości z tej lekcji, korzystając z kursu internetowego.

W żadnym wypadku **nie wolno**:

- odrywać przyklejonej do skóry odzieży;
- dotykać rany oparzeniowej;
- przeklukać pęcherzy z płynem surowiczym (otwarcie wrót dla zakażenia);
- polewać miejsca oparzenia spirytusem, jodyną;
- smarować miejsca oparzenia tłuszczem (oleje, masło itp.);
- stosować piany z białek jaj kurzych, tartych ziemniaków itp.;

Pamiętaj! Nigdy nie podawaj poszkodowanym płynów do picia, jedzenia!

1299

Jak długo należy prowadzić uciskanie klatki piersiowej i sztuczne oddychanie u osoby z nagłym zatrzymaniem krążenia?

- A. Do momentu przyjazdu zespołu ratownictwa medycznego.
B. Przez 15 minut.
C. Dopóki ciało poszkodowanego zachowuje właściwą ciepłość.

1363

Wiesz, że wkrótce na miejsce zdarzenia przybędą służby ratunkowe. Czy powinieneś naklaniać sprawcę, aby zawiózł poszkodowanego do szpitala?

- Tak Nie

1367

Czy widać ludzi w płonącym samochodzie, masz obowiązek, jeśli jest to możliwe, udzielić im pierwszej pomocy i wezwać straż pożarną?

- Tak Nie

1374

Czy w tej sytuacji masz prawo odjechać i pozostawić leżącą osobę bez pomocy?

- Tak Nie

1661

Czy uczestnicząc w wypadku, w którym są ranni, masz obowiązek usunąć swój pojazd z miejsca zdarzenia, aby nie utrudnił ruchu?

- Tak Nie

2078

Czy jako uczestnik wypadku drogowego masz obowiązek podać swoje dane personalne na żądanie innej osoby, która brała w nim udział?

- Tak Nie

2936

Gdy przykrycie kocem termoizolacyjnym odwróconym na wierzch złota strona droni osobę ranną w wypadku drogowym przed utratą ciepła?

- Tak Nie

3225

W której z wymienionych sytuacji powinieneś przerwać resuscytację krążeniododatkową?

- A. Gdy ranny zacznie smodziennie oddychać.
B. Zawsze po 30 minutach.
C. Gdy zobaczyisz nadjeżdżający ambulans służb medycznych.